

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fêrul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgneaana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 12 Martie 1904.

Nr. 11.

Societățile cooperative. ✓

„Gazeta Transilvaniei” în Nr. 39 din 4 Martie a. c. publică un articol intitulat „Ceva despre băncile noastre”, care urmărește scopul de a iniția o discuțiune publicistică asupra chestiunii societăților cooperative, sau cum ne-am obicinuit a le numi, asupra Asociațiilor sătesci de credit.

Ca organ de specialitate în afaceri financiare, care de un șir de ani se ocupă în mod profesional cu studiarea și înaintarea stărilor economice-financiare ale poporului nostru, și a urmărit cu deosebită atențiune dezvoltarea începuturilor noastre de organizare financiară și activitatea instituțiilor create în acest scop, — ne credem datorii a le urma învătării cuprinse în articolul citat al „Gazetei”, și a expune vederile noastre asupra chestiunii sulevate.

În înființarea societăților cooperative sătesci se pare a vedea autorul articolului un *remediu* în contra neajunsurilor ce se ivesc în activitatea băncilor noastre, și dintre cari unele sunt chiar remarcate în comunicatul „Gazetei”. Avem deci și noi să ne ocupăm cu aceste premise înainte de a ne pronunța în merit asupra propunerii lansate.

Trebue să o spunem dela început, că nu într-o toată împărțăm vederile autorului, pe cari în cât privesc prezentul — le ținem în multe privințe prea pesimiste, iar încât se referă la viitor, ni-se par de un optimism excesiv.

Astfel nu vedem un lucru atât de îngrijitor în faptul, că în edictele de licitațiune emanate din procesele băncilor noastre contra debitorilor lor, dăm între acestia din urmă tot de nume românesci. Nici nu se poate altcum, cât timp clientela institutelor noastre financiare este aproape exclusiv românească.

Faptul în sine, că multe împrumuturi ajung la proces și chiar și la execuțiune, este fără îndoială un lucru preste măsură trist și regretabil. Dar acest neajuns nici de cât nu poate fi pus în sarcina băncilor noastre, cari de sigur *nu caută procese*, și ar fi inșele mai fericite, dacă preste tot n'ar avea trebuință de avocat și judecătorie. Nu în organizația și activitatea băncilor noastre este a se căuta cauza și leacul rēului constat. Pentru-că nici aceea nu este adevărat, ce am auzit susținându-se câte-odată, că cu înmulțirea băncilor noastre s'au înmulțit și procesele. Cel mult într-o atât are această afirmațiune o basă reală, încât dela înmulțirea băncilor încoace poporul nostru s'a obicinuit a împrumuta mai mult pe cambii, și aceste, după natura lor, trebuiesc validitate judecătorească în termen mai scurt. Aceste procese însă nu au, în general luat, consecuențe atât de grave ca cele de mai 'nainte, căci numai în parte disparentă ajung la execuțiune.

Causa adevărată a înmulțirii proceselor este lipsa de cultură și de creștere economică a poporului; și de obiceiul rău al țeranului nostru, de a desconsidera termenele de plată și de a nu se conforma angajamentelor sale până nu 'l constrînge creditorul pe cale judecătorească, — au să-l desvețe în primul rând acele cercuri, cari sunt chemate a-l crește și a-l cultiva, a-i forma caracterul și a-l obicinui la ordine. Băncile noastre în această privință nu numai că nu formează nici un pericol pentru țeran, ci din contră au avut până-acum o influință binefăcătoare asupra lui, încât deoparte prin dezvoltarea spiritului de economie au contribuit la creșterea lui economică, iar' de altă parte nu au exploatat slăbiciunile lui ca și creditorii săi de mai 'nainte, ci au căutat să-l cruțe și să conserve avutul său.

Mai multă dreptate are articolul de care vorbim, în privința excepțiilor ce le ridică în contra etalonului încă foarte urcat al majorității băncilor noastre. Acest neajuns a fost constatat de însași Conferența Băncilor, care a și luat măsuri concrete pentru delăturarea lui, și noi din a noastră parte ne-am folosit de toate ocaziunile ce ni-s-au oferit, spre a îndemna pe conducătorii Băncilor, ca să profite de etalonul scăzut care domnesce astăzi în țeara întreagă, și să reducă și la institutele lor atât interesele pasive cât și cele active.

Inițiativa luată în această direcțiune, în parte a și avut efectul dorit; cu toate aceste este încă mult de făcut pe acest teren și dacă se va porni pe cale publicistică sau prin alte mijloace o acțiune energetică spre a influența în sensul arătat asupra băncilor, noi nu ne-am pute decât bucura de un asemenea **sucurs** în nisuițele noastre.

Trecând acum la meritul chestiunii ce de astădată ne preocupă, avem să constatăm în primul rând, că chestiunea societăților cooperative nici decât nu este atât de nouă, încât d'abia acum s'ar împune discutarea ei în publicitate. Din contră, ea a fost ventilată foarte mult în presă, în adunări și conferențe, și — ca să vorbim sincer — în cercurile mai inițiate și competente trece oare-și-cum ca o chestiune tranșată.

Ce privesce în special revista noastră, ne-am ocupat de nenumărate-ori, atât din punct de vedere teoretic cât și practic, de această afacere, și în deosebi într'un ciclu de articole, publicate în Nr. 48, 49 și 50 din anul 1902, am dat un studiu sistematic asupra ei, studiu în care am arătat mai pe larg experiențele ce le-am făcut în decurs de un sfert de secol pe acest teren, am constatat cauzele eșecurilor suferite, și am demonstrat incompatibilitatea stărilor noastre culturale și economice cu natura și exigențele asociațiilor cooperative.

N'am avé deci decât să ne provocăm la articolele noastre amintite, spre a arăta părerile noastre asupra acestei chestiuni. Inșă în vederea așteptărilor sanguinice ce autorul articolului din „Gaz. Transilvaniei“ le leagă de instituțiunea asociațiilor, ne vedem îndemnați a ne ocupa cu unele dintre expunerile lui și a le pune apoi în față concluziunilor la cari am ajuns noi în articolele noastre pe baza reală a experiențelor numeroase și instructive ce le-a făcut poporul nostru cu încercări de asemenea natură.

În primul rând avem să facem o mică rectificare. Anume autorul pare a face conducătorilor „Albinei“ oare-cari imputări pen-

tru-că „după moartea lui Visarion Roman“ au desființat „Reuniunile de credit“ ce se înființaseră pe timpul numitului director sub scutul „Albinei“. Din aceste se vede că autorul nu este în destul informat asupra activității și rezultatelor acestor reuniuni, cari în realitate au fost un experiment nereușit și foarte scump pentru „Albina“, și o adevărată nefericire pentru marea majoritate a membrilor lor.

Avutul a sute de țărani, cari au făcut parte din aceste reuniuni, a fost consumat prin perderi și spese de proces, și chiar aceste doué inconveniente vrea să le prevină autorul articolului prin înființarea de asociațiuni! — —

Reuniunile de credit ale „Albinei“ au dat aceleași rezultate ca aproape toate celelalte instituțiuni înființate pe baza *asociații personale*, fie cu scopuri financiare, fie comerciale sau industriale, — și anume au trebuit ori să lichideze ori să se transformeze în *asociații de capital*, — din simplul motiv că *în sinul poporului nostru până astăzi lipsesc condițiunile prealabile pentru dezvoltarea și prosperarea asociațiilor personale*.

Dacă principiile teoretice pe cari se bazează societățile cooperative, ne atrag și captivează, și dacă ele și în praxă dau roade îmbelșugate în sinul poporului germân, în Franca, Belgia, etc., nu urmează încă că se vor valida și în sinul poporului nostru, pentru-că altele sunt stările economice și culturale în acele țeri și altele la noi. Și după cum am accentuat deja, a și trebuit să ne convingem pe calea experiențelor practice, că societățile cooperative în general nu s'au putut valida și desvolta la noi, și au realizat rezultate multămitoare numai în unele casuri excepționale, în cari și mediul în care lucrau au avut un caracter excepțional.

La *asociații personale* (și nu de capital) cum sunt societățile cooperative, momentul personal, adică *individualitatea asociațiilor* are un rol decizător, încât acestia deoparte au să-și deé reciproc toate garanțiile atât materiale cât și mai ales *morale* pentru o lucrare comună, iar de altă parte au să participe și la conducerea întreprinderii și astfel reclamă și condiționează și cunoscințe speciale în afacere. Cu alte cuvinte, societățile cooperative progresaază numai în un mediu cu cultură mai înaltă și cu școală economică, iar poporul nostru, ori-cât de frumoase însușiri ar avé, până astăzi în realitate este lipsit de aceste bunuri.

Putem regreta acest fapt, putem și trebuie să căutăm schimbarea lui, dar pentru moment nu-l putem nici disputa, nici delătura.

Și din această cauză suntem pe deplin convinși, că dacă s'ar începe astăzi o acțiune mai mare în scopul organizării societăților cooperative în comunele noastre sătesci, am slăbi numai organizațiunea noastră economică-financiară, am risipi forțele noastre, am face un nou și mare pas înainte pe calea descentralizării, care și până astăzi e cea mai mare scădere a organizațiunii noastre, dar la nici un cas nu am ameliora soarta țeranului și în deosebi nu i-am putea estini creditul.

La alegerea de director la „Furnica“.

În rubrica economică a uneia din foile noastre cotidiene, a apărut sub titlul „Reprivire asupra alegerii de director la „Furnica“ un articol tendențios, plin de recriminațiuni la adresa direcțiunii „Furnicii“, articol, pe care ca buni cunoscători ai impregiurărilor între cari s'a făcut alegerea din chestiune, nu-l putem lăsa fără câteva reflexiuni.

Autorul articolului din chestiune adecă este nemulțămît cu modul cum direcțiunea „Furnicii“ a împlinit de curând, „condusă de clicism și despotism“, postul nou-creat de director executiv al acestui institut. Densul ar fi așteptat, ca la acest post „gras plătit“ să concureze mai mulți decât au concurat, și încă „oameni cu merite și rol în viața publică românească“; vorbește apoi cu dispreț de calificația directorului ales, pe care, fără a-l cunoaște măcar, îl prezintă ca omul unei clice, ales din cine scie ce interese personale, și se avânta la aserțiunea, că postul nou-creat de director executiv este cu totul de prisos, căci „precum a existat „Furnica“ 20 de ani fără director executiv și lucrurile au mers bine, n'ar fi perit nici de aci înainte“. În fine ajunge la concluziunea, — și acesta pare a fi fost scopul principal al articolului — că decât să aleagă pe directorul actual, direcțiunea „Furnicii“ făcea mult mai bine, dacă în fruntea acestui institut pune pe actualul contabil, încărunit în serviciul institutului și om care a muncit 20 de ani la institut totdeauna spre mulțumirea tuturor.

Autorul articolului aci schițat sau este un om informat tendențios și care nu cunoaște absolut impregiurările dela „Furnica“ și din Făgăraș, sau a fost prea preocupat în cauza alegerii de director decât să poată scrie asupra acestei chestiuni cu calmitatea și obiectivitatea recerută.

Direcțiunea „Furnicii“ a procedat la împlinirea postului de director executiv, de curând creat, cât se poate de corect; a publicat concurs, și astfel le-a stat în voie a concura tuturor aceluia, cari s'au simțit destoinici pentru ocuparea acelei funcțiuni și cărora li-se păreau suficiente retribuțiunile mai mult modeste decât grase, împreunate cu ea.

Că la concurs n'au intrat decât 5 oferte și între acestea nici una dela persoane cu calificație sup. academică ori „cu rol și trecut în viața noastră publică“ — este fapt. Dar' oare chiar când ar fi concurat și astfel de persoane și alegerea ar fi cădut pe vre-una din ele, și-ar fi ajuns direcțiunea „Furnicii“ scopul avut în vedere la crearea noului post, de a avé în fruntea institutului un conducător specialist, cu vaste cunoștințe în afacerile de bancă, care să-și de-

dice întreg timpul și toată activitatea exclusiv intereselor institutului? De sigur că nu, știut fiind, că la noi, afară de funcționarii de bancă, cu școala practică suficientă, oamenii cu alte calificațiuni și în același timp și cu temeinice cunoștințe teoretice și practice în materia de bancă, sunt tot așa de rari ca și corbi albi.

Pretutindenea lumea financiară a început a se convinge, că una din condițiunile esențiale pentru prosperarea și dezvoltarea ori-cărui institut de bani este, ca conducerea să fie încredințată unui specialist. La convingerea aceasta a ajuns și direcțiunea „Furnicii“ când cu modificarea statutelor, a creat postul de director executiv și la împlinirea acestuia nu numai că nu s'a lăsat condusă de interese de clică, ci din contră tocmai ridicându-se peste ori-ce considerațiuni personale, a ales pe cel mai vrednic dintre concurenți; pe acela, care deși n'a jucat până acum rol în viața noastră publică, dar' în posturile ce le-a ocupat a dat probe de onestitate, hărnicie și pricepere în afaceri, și care ajuns în poziție independentă conducătoare, cu cerc de activitate mai larg, ca bun cunoscător și a impregiurărilor locale, fără îndoială va scîi să dea după restabilirea încrederii publicului, sguduită în parte în urma întâmplărilor recente din Făgăraș, un nou avânt „Furnicii“.

Că în cursul celor 20 de ani de existență a „Furnicii“, fără director lucrurile totuși nu au mers chiar așa de bine, precum voiesce a ne-o prezenta aceasta autorul articolului de care ne ocupăm, nimic nu o dovedește mai elatant, decât tocmai faptul, că pe baza experiențelor sale din trecut însași direcțiunea a simțit necesitatea de a crea acest post, foloasele căruia se vor arăta încă de aci înainte.

Despre o nedreptate comisă prin alegerea actualului director executiv față de vechiul contabil al institutului nu poate fi vorba; căci aceea va trebui să o admită ori-ce om nepreocupat că în postul de director totuși nu poate fi pus un om lipsit de calificațiune specială, care și cunoștințele sale de contabilitate le-a câștigat pe calea unui scurt curs privat.

Repetăm deci, ceea-ce am mai dis în Revista noastră, că alegerea făcută de direcțiunea „Furnicii“ a fost cât se poate de nimerită și a aflat consensul tuturor oamenilor imparțiali și cunoscători ai impregiurărilor în cari s'a făcut aceasta alegere.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 11 Martie 1904.

În piața internă de bani anumite cercuri financiare s'au așteptat cătră finea săptămânei trecute la o eventuală urcare a etalonului Băncii Austro-Ungare, ceea-ce însă n'a urmat și este puțin probabil că va urma în timp apropiat, deși prețul deviselor în general a crescut. Discontul privat, care imediat după ultimo s'a redus la 3% și 2¹⁵/₁₆%, a suferit o nouă reducere la 2¹³/₁₆%. Cambiile de portofoliu s'au discontat dela 3³/₄% în sus.

Situația pieței externe de bani este în general ne-schimbată. În Berlin discontul privat a variat între 3¹/₈—3¹/₄%, în Londra a fost de 3¹/₁₆—¹/₈% și în Paris de 2¹/₂%.

CRONICA.

O voce maghiară asupra băncilor noastre. Ne am obicinuit deja cu faptul, că de câte-ori organele presei maghiare se ocupă de băncile noastre, să dăm nu numai de cele mai tendențioase și ostile exectorațiuni, ci și de cele mai imposibile desfigurări a stărilor adevărate. Cu atât mai multă atențiune merită casurile excepționale, în cari foi maghiare vorbesc despre băncile noastre cu obiectivitate și recunoștință. O asemenea excepțiune formează un articol apărut în „*Debreczeni Független Ujság*“ din 6 Martie a. c., care se ocupă în special de „Albina“ și de munificența cu care acest institut sprijinesce întreprinderile culturale ale poporului nostru. După-ce arată cu cifre jertfele ce „Albina“ le-a adus dela înființarea ei pentru scopuri de binefacere, „*Debr. Füg. Ujság*“ își încheie articolul cu următoarele:

„Direcțiunea „Albinei“, în raportul ei către adunarea gen. din 1903 se plânge, că băncile românesce sunt învinuite de presa maghiară cu tendențe anti-maghiare. Noi în lipsa de date concrete — nu putem nici confirma, nici nega ceea-ce susține presa maghiară. Ne credem însă datorii a declara, că fie acele învinuiri adevărate ori nu, prin simplul fapt că sbierăm și ne vâietăm ca nisce impotenți, nu vom merge înainte. Cine are timp pentru vâietări, n'are timp pentru muncit! Munificența „Albinei“ pentru scopuri culturale ar trebui s'o imiteze și instituttele maghiare! Dacă „Albina“ cumpără pământ pentru Români, n'avem să-i facem altă observare, decât că *ori-ce naționalitate are dreptul natural și chiar datorința pentru conservarea proprie de a ajuta pe conaționalii săi cu toute mijloacele legale.* Cumpere pământ și băncile maghiare spre a-l parcela și împărți între țărani maghiari. Asta o putem aștepta dela băncile noastre, iar' nu dela „Albina“! Să mai reducem pretențiile noastre, să căutăm să ameliorăm pământul nostru și să dezvoltăm afacerile noastre, și atunci nu ne va lua moșia nici „Albina“ nici altcineva, și nu vom avé motive de a ne mai plânge în contra ei“.

Ar fi de dorit ca aceste vederi să străbată în cercuri cât mai largi.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugăm onoratele direcțiuni ale institutelor noastre de bani, să binevoiască a pune la dispozițiunea redacțiunii noastre îndată după încheiere, câte doue exemplare ale bilanțului și raportului anului de gestiune 1903, pentru-ca informațiunile noastre asupra mersului și dezvoltării instituțiilor noastre financiare să fie cât se poate de exacte și autentice.

„**Bocșana**“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Bocșa-mont. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 6 Martie 1904, sub presiul dlui Maxim Popoviciu, fiind notar dl Simeon Jivoinicu, iar verificători ai procesului verbal dnii Coriolan Zuiac și Ioan Marcu. Prezenți au fost 76 acționari, reprezentând 324 acțiuni cu 192 voturi.

Profitul net de K 9428·60 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 6000—. Fondului de rezervă K 1885·72. Scopuri filantropice-cult. K 161·47. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 279·70. Tantieme funcționarilor K 101·71. Fondului de rezervă disponibil K 1000—

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a lăsat la dispoziția direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6— de cupon și se plătesce cu începere dela 7 Martie 1904.

În direcțiune s'au ales dnii Maxim Popoviciu, George Brebenar, Dr. Petru Barlovan, Serafim Jurca, Toma Soare, Ioan Țieran, Dumitrie Pruneșiu, Iosif Jurca, Nicolae Nicolaevits, Alexa Balatescu, Dumitru Avram și Petru Balean, și în comitetul de supraveghiere dnii Dr Aurel Oprea, Coriolan Zuiac, Nicolae Spinean, Petru Jeremia și Stefan Rusu.

„**Cassa de păstrare**“ societate pe acțiuni în *Mercurea* și-a încheiat bilanțul pro 1903 (al VI-lea an de gestiune) cu active totale de K 473,336— (în 1902 K 407,171—) și cu un profit net de K 9820— față de K 9411— în anul precedent. Dintre ramii de afaceri activi s'au sporit Escomptul cu circa K 18,000— la K 75,119—; Imprum. pe oblig. cu caventi dela K 216,914— la K 219 040— și Imprumaturile hipot. cu circa K 28,000— la K 59,236—. Ca poziție nouă observăm în active Cred. camb. cu acop. hipot. în sumă de K 13,500—. Ca și anii trecuți, așa și în anul 1903 institutul acesta a dispus și de Depozite proprii în sumă de K 51,437—. Dintre pasive au crescut Fondul de rezervă cu circa K 5000— la K 31,325—, iar Depozitele spre fructificare se presintă cu însemnata sumă de K 367,849— (în 1902 K 310,819—) ceea-ce la un capital social relativ neînsemnat de K 64,000— este fără îndoială o frumoasă dovadă a încrederii publicului în acest institut. Venitul brut al anului 1903 a fost de K 38,809— (în 1902 K 33,598—). Bilanțul este signat și de unul din revisorii-experti ai delegațiunii băncilor noastre asociate, ceea-ce am mai observat până-acum numai la încă două institute de bani ale noastre: la „Cassa de păstrare“ din Seliște și la „Brădetul“ din Orlat.

„**Concordia**“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în *Uzdin-Ozora*. Anul de gestiune 1903 l-a încheiat institutul acesta ceva mai nefavorabil decât anul 1902, anume cu un profit net de K 4637— (în 1902 K 5070—) și cu active de K 83,463—, arătând față de 1902 o reducere de circa K 4000—, anume s'a redus Escomptul cu circa K 9000— la K 62,567—; din contra au crescut Cred. camb. cu acop. hip. dela K 8651— la K 14,286— și Interesele restante dela K 1003— la K 3231—. Ce privesce pasivele vedem că Reservele s'au redus cu circa K 700— (starea K 12,325—), iar Reescomptul este aproape neschimbat cu K 32,069—. Depozitele spre fructificare dela acest institut, neînsemnate deja în anul 1902, s'au redus în 1903 la o sumă bagatelă pentru un institut de bani, la K 1750—. Depozitele spre fructificare sunt, precum se scie, un barometru al încrederii publicului într'un institut de bani; barometrul acesta n'a arătat nici când o situație favorabilă institutului de care ne ocupăm, căci suma maximală ce a atins-o depozitele sale, dela înființarea sa incoace, d'abia a fost de K 7854— (în 1895); iată de altcum starea Depozitelor spre fructificare dela „Concordia“ din 1894 când și-a încheiat primul bilanț și până în 1903.

Anul 1894	K 7204—	Anul 1899	K 2093—
„ 1895	„ 7854—	„ 1900	„ 4589—
„ 1896	ne lipsesc datele	„ 1901	„ 2782—
„ 1897	K 4366—	„ 1902	„ 3109—
„ 1898	„ 672—	și „ 1903	„ 1750—

Venitul brut realizat de acest institut în 1902 a fost de K 10,792— față de K 11,085— în 1902. Contul Profit și Perdere poartă la acest institut numirea nepotrivită de „contul venitelor și sarcinilor“; al „venitelor și cheltuelilor“ ar pute fi, dar' nu al sarcinilor, căci sarcini sunt pasivele.

„*Doina*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Câmpeni și-a ținut adunarea generală la 18 Februarie 1904, sub presiul dlui Romul Furdui, fiind notari dnii Dr. Basiliu Preda și Demetriu Goia, iar verificător al procesului verbal dl Vasile Chirtop. Prezenți au fost 16 acționari, reprezentând 397 acțiuni cu 397 voturi.

Profitul net de K 15,056.84 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 6000.—. Fondului de rezervă K 3300. Scopuri filantropice-culturale K 1488.32. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1489.38. Tantieme oficialilor K 229.14. Dotațiunea fondului de pensii K 1800.—. Remunerația președintelui K 250.—. Remunerația cassarului K 250.—. Remunerația contabilului K 250.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Bisericii-catedrale din Sibiu K 300.—. Mesei studenților din Brașov K 100.—. Mesei studenților din Cluj K 100.—. Mesei studenților din Brad K 100.—. Mesei studenților din Blaș K 50.—. Fondului protopresbiteral gr.-or. din Câmpeni K 180.—. Reuniunii fem. rom. din Abrud, Abrudsat și jur K 100.—. Reuniunii rom. de agricultură din Sibiu K 40.—. Reuniunii corului plugarilor rom. din Câmpeni K 40.—. Fondului cultural al băncilor K 60.—. Incediaților din comuna Balomir K 100.—. Școalelor din Albac, Ponorilor, Săhodol, Vidra și Bistra K 175.—. Școalei din Certege K 100.—. Eforiei școl. gr.-or. din Câmpeni pentru premii școlare K 43.32.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10.— de cupon și se plătește cu începere dela 18 Februarie 1904.

În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii: Demetriu Goia, Iosif Gomboș, Ioan Todea, George M. Corcheș și Nicolau Cothișel.

„*Economul*“ institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Cluj. În anul de gestiune 1903 institutul acesta a cultivat mai intensiv Escomptul, ca un ram de operațiune mai mobil, pe când Imprum. ipot. și Imprum. pe oblig. cu cavenți le-a redus. Astfel pozițiile acestea se presintă față de 1902 cum urmează: Escompt K 1.102,719.— (+ K 248,643.—) Imprum. ipot. K 246,619.— (în 1902 K 271,525.—) și Imprumut. pe obligațiuni cu cavenți K 338,364.— (în 1902 K 398,782). Realitățile de vîndare reprezintă o valoare de K 133,000.— (+ față de 1902 de K 5000.—) O creștere frumoasă de K 20,000.— arată Efectele publice, cari se cifrează cu K 27,300.— o sumă, care credem că se va mai augmenta și în viitor. Totalul activelor se presintă cu suma de K 1.964,912.— față de K 1.772,077.— în 1902. Dintre pasive au crescut Reservele cu circa K 12,000.— la K 136,000.— și Fondul de pensii cu K 3000.— la K 35,823.—; apoi Depozitele spre fructificare dela K 1.003,210.— la K 1.195,763.— va să dică cu considerabila sumă de K 192,562.— Reescomptul din contră arată o reducere de K 21,920.— (starea K 339,433.—). Profitul net de K 33,912.— este aproape neschimbat ca și în 1902, iar venitul brut a crescut față de 1902 cu circa K 15,000.— (starea K 156,862.—). Revirementul întreg al anului 1903 a fost de K 16.260,081.—.

Din raportul anual al direcțiunii relevăm că în anul 1903 „*Economul*“ a inițiat înființarea de reuniuni sistem Raiffeisen în raionul ei de operațiune, făcînd începutul cu comuna Gilău, unde reuniunea înființată sub egida sa a dat în cele 4—5 luni de activitate rezultate satisfăcătoare. Asemenea a dat rezultat mulțamitor filiala sa înființată în Gherla. Contribuirile diverse la „masa studenților academici din Cluj“, in-

ființată precum se scie de acest institut, au făcut în 1903 K 4812.20 din care sumă s'au spesat K 2374.— De prînz gratuit au beneficiat în anul școlar 1902/3 15 tineri universitari; iar în 1903/4 cu favor de K 18 lunar 8 tineri și cu favor de K 9 lunar 28 tineri universitari. Adunarea generală este convocată pe 19 Martie a. c.

„*Mielul*“ cassă de împrumut și păstrare, soc. pe acțiuni în Foiana și-a ținut adunarea generală la 6 Martie 1904, sub presiul dlui Ilie Dobrota, fiind notar dl Ilie Georgescu, iar verificători ai procesului verbal dnii Adam Micu și Ilie Moga. Prezenți au fost 22 acționari, reprezentând 274 acțiuni cu 237 voturi.

Profitul net de K 8366.09 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5000.—. Fondului de rezervă K 2220.34. Scopuri filantropice-cult. K 200.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 586.60. Tantieme funcționarilor K 117.32. 1/2% Organului economic K 41.83. Pentru zidirea unei biserici în Poiana K 200.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus la dispozițiunea direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10.— de cupon și se plătește cu începere dela 6 Martie a. c.

În direcțiune s'au ales dnii: Ioan Prodan, Ioan Vlad și Ioan P. Bozdog; iar în comitetul de supraveghiere dnii: Dominic Rațiu, Ioan Vlad jun., Ilie Nicoră, Ioan N. Oprean, și Dumitru Oprean.

Cu ocaziunea aceasta s'au făcut și unele modificări în statute.

„*Monoreana*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Monor și-a încheiat al IX-lea an de gestiune cu un profit net de K 2166.— (+ față de 1902 de K 255.—). Activele se compun numai din două poziții: Cassa K 432.— și Imprum. pe obligațiuni, cari arată față de 1902 o creștere de K 2346.— și se presintă cu K 34,160.—. La pasive Depozitele spre fructificare de K 12,769.— sunt aproape neschimbate ca și în 1902. Reservele au crescut cu circa K 400.— la K 1607.— și Creditorii cu K 2000 (starea K 8000).

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 28 Februarie 1904, sub presiul dlui Simion Bejan, fiind notar dl Simion Tanco, iar verificători ai procesului verbal dnii Simion Tanco și Aurel Boarescu. Prezenți au fost 15 acționari, reprezentând 167 acțiuni cu 167 voturi.

Profitul net de K 2166.51 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 700.—. Fondului de rezervă K 346.64. Scopuri filantropice-culturale K 108.32. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 324.97. Tantieme pentru oficiali K 43.33. Remunerația directorului și cassarului K 643.25.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului de binefaceri K 54. și Bisericii gr.-cat. din Monor K 54.32.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 3.50 de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune s'au ales dnii: Ciril Deac, vicariu episcopesc în Năsăud, Dumitru Moldovan, Monor; Simion Bejan, Monor; Simion Tanco, Monor și Mihail Puntea, Monor, iar în comitetul de supraveghiere dnii: Leon Monastirean, contabil la „Bistrițiana“, Bistrița; Vasile Onigaș, dir. la școala fundațională, Monor și Petre Furdui, cassar comunal în Monor.

„*Olteana*“ *casă de economii, soc. pe acțiuni în Viștea inf.* și-a ținut adunarea generală la 25 Februarie 1904 sub presiul dlui *George Borzea*, fiind notar dl *Aurel Borzea*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Istrate Borzea* și *Iosif Cârje*. Prezenți au fost 47 acționari, reprezentând 204 acțiuni cu 204 voturi.

Profitul net de K 11.280,38 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 3200.—. Fondului de rezervă K 5000,02. Tantiemă direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 564,02. Tantiemă funcționarilor K 225,60. Fondului de clădire K 501,14. Delegațiunii băncilor K 56,40. Remunerat. direcțiunii, comit. de supraveghiere și funcționarilor K 420.—. Abonamente de reviste K 200.—. Fondului de pensie K 300.—. Masa studenților, Brașov și Cluj K 120.—. Ajutoare K 467,60.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Maiu 1904.

În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii: Dr. Nicolau Șerban, Ioan Dejenariu, Ioan Cădea, Ioan Banciu și Ioan Pop.

„*Racoțana*“ *instituit de credit și economii, soc. pe acțiuni în Șeica-mare.* Adunarea generală a acestui instituit s'a ținut la 27 Februarie 1904 sub presiul dlui *Nicolau Racoția*, fiind notar dl *Elie Ciuruga*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Iuon Novac* și *Ilie Flocu jun.* Prezenți au fost 61 acționari, reprezentând 563 acțiuni cu 140 voturi.

Profitul net de K 10,539,40 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 8000.—. Fondului de rezervă K 1591,79. Scopuri filantropice-cult. K 154.—. Tantieme direcțiunii și comit. de suprav. K 390.—. Tantiema oficialilor K 300.—. Fondului de pensie K 103,61.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a adaus la fondul de binefaceri.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 — de cupon și se plătește cu începere dela 27 Februarie 1904.

În comitetul de supraveghiere s'a ales dl *Ioan Vătășan*, contabil la „*Albina*“ în Sibiu.

Pentru augmentarea fondului de pensie adunarea generală a votat 5% ale veniturii curat, care cuotă va avé să se voteze și în viitor în fie-care an, având a contribui și funcționarii la fondul de pensie cu 5% a salarului lor.

„*Steaua*“ *instituit de economii și credit, soc. pe acțiuni în Petrovoselo* și-a ținut adunarea la 28 Februarie a. c. sub presiul dlui *Ioanichie Neagoe*, fiind notar dl *Pompiliu Burz*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Stefan Jivan* și *Nica Constantinovicu*. Prezenți au fost 20 acționari, reprezentând 166 acțiuni cu 111 voturi. Profitul net de K 9612,40 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2240.—. Fondului de rezervă K 4916.—. Scopuri filantropice-cult. K 524.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 721,11. Tantiemă funcționarilor K 560,87. Fondului special de rezervă K 300.—. Fondului de pensie K 200.—. Profit transpus pro 1904 K 150,42.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondul săracilor dela biserică română gr. or. din Petrovoselo K 50.—. Masa studenților din Brașov K 20.—. Societatea „*Petru Maior*“ Budapesta K 10.—. Fondului de teatru român K 10.—. Fundațiunea „*Steaua*“ pentru înființarea unui cor K 100.—. Studenților morboși dela societatea „*Ion Popasu*“ Caransebeș K 40.—. Alumneului din Timișoara K 20.—. Bisericii rom. din Panciova (epi-

tropiei) K 40.—. Masa studenților, Panciova K 50.—. Internatului din Lugoj K 24.—. Remunerațiune servitorului K 40.—. La dispozițiunea directorului executiv K 120.—.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 7 de cupon și se plătește cu începere dela 28 Faur a. c.

În direcțiune s'a ales dl *Achim Topală*.

„*Victoria*“ *instituit de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Arad.* Instituitul acesta a continuat și în anul de gestiune expirat (al XVI-lea) pe calea desvoltării și al consolidării. Bilanțul pro 1903 se incheie cu active totale de K 6.414,601 (+ față de 1902 de K 688,371) și cu un profit net de K 110,182, din care transpus din anul precedent K 6848. Ramul principal de operațiune, Escomptul, se presintă cu K 5.038,789 — față de K 4.416,734 — în 1902, deci arată o creștere considerabilă de K 622,055 —; asemenea au crescut cu circa K 50,000 — și Imprumaturile hipotecare, cari se cifrează cu K 833,028 —, Reduceri arată avansurile pe efecte de K 11,000 — (starea K 55,461 —), Cred. de cont-curent de K 14,000 — la K 33,669 — și Realități de circa K 34,000 — la K 204,482 —. Ca poziție nouă remarcăm între active Efectele publice, cari se presintă deodată cu respectabila sumă de K 108,900. Mobilizarea aceasta a unei însemnate părți a activelor sale, va contribui fără indoială și mai mult la potențarea încrederii de care se bucură deja acest instituit la publicul mare. Ce privește pozițiile pasive ale bilanțului, observăm o creștere remarcabilă de peste K 1.005,000 — la Depozite spre fructificare, cari se cifrează cu K 4.580,861 —. Reservele au crescut cu K 33,000 — la K 368,266 — și Fondul de pensie dela K 58,881 la K 67,356 —. Din contră Reescomptul, în urma creșterii însemnate a Depozitelor, semn a abundenței de bani, s'a redus cu aproape K 375.000 — la K 579,369 —. Interesele transitoare anticipate se presintă în bilanțul ultim cu K 71,132 —, iar cele restante numai cu K 9454 —, față de K 53,212 — interesele anticipate și K 17,406 — interese restante în 1902. Venitul brut al anului 1903 a fost de K 444,457 — față de K 419,239 — în 1902. Adunarea generală este convocată pe 13 Martie 1903, când vor fi a se alege și 3 membri în direcțiune și întreg comitetul de supraveghiere.

„*Vlădeasa*“ *instituit de credit și de economii, soc. pe acțiuni în B.-Huedin.* Bilanțul acestui instituit, publicat între inserțiunile numărului nostru precedent, presintă la pozițiile mai principale următoarele schimbări față de 1902. La Escompt inclus. Cred. camb. cu acop. ipot. de K 169,782 — o creștere considerabilă de K 111,000 — la K 326,066 —; la Imprum. ipot. o creștere de circa K 3000 — (starea K 256,760 —); pe când Imprum. pe oblig. cu caventi s'au redus cu circa K 7000 — la K 128,628 —. Totalul activelor se cifrează cu K 761,175 — arătând față de 1902 o creștere de K 123,482 —. Față de anii trecuți, când aproape toate activele erau legate în Impr. hip. și Oblig. cu caventi, mobilitatea activelor acestui instituit a crescut în măsură însemnată. Ce privește pasivele vedem, că din capitalul social de a II. emis. de K 50,000 — s'au vărsat până la finea anului 1903 K 39,125 —, astfel că cap. social vărsat a fost în total de K 109,125 —. Reservele s'au sporit cu circa K 6000 — la K 23,200 și Fondul de pensie dela K 4156 — la K 6823 —. Asemenea arată creștere Depozitele spre fructificare de K 44,550 — la K 483,939 —, iar Reescomptul de K 44,000 — (starea K 90,050 —). Profitul net realizat

se cifrează cu 18,184— și este mai mare decât în 1902 cu circa K 3000. Venitul brut a fost de K 67,223 (în 1902 K 58,260—).

Adunarea generală este convocată pe 26 Martie a. c.

*

„Zlăgheana“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Zlagna și-a încheiat bilanțul pro 1903 cu un profit net de K 5313— față de K 5027 în 1902. Activele totale se cifrează cu K 205,754— (în 1902 K 181,723—) și se compun în cea mai mare parte a lor din Escompt, care se prezintă cu K 197,177— față de K 173,641— în 1902. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare dela K 57,293 la K 69,014— și Reescomptul cu circa K 9800— la K 69,863—. Reservele sunt de K 5147— (în 1902 K 3286—). Venitul brut de K 14,893— este cu circa K 1700— mai mare decât în 1902.

Adunări generale au convocat următoarele bănci românești:

- 13 Martie a. c. „Crisana“ în Brad.
 „Sebeșana“ în Caransebeș.
 „Unirea de consum“ în M.-Schnee.
 „Victoria“ în Arad.
 14 Martie a. c. „Iulia“ în Alba-Iulia.
 16 Martie a. c. „Coroana“ în Bistrița.
 19 Martie a. c. „Economul“ în Cluj.
 20 Martie a. c. „Fortuna“ în Rodna-veche.
 „Aurora“ în Năsăud.
 „Mercur“ în Năsăud.
 „Chiseteiana“ în Chiseteu.
 „Brădetul“ în Orlat.
 21 Martie a. c. „Murășana“ în Reghinul-săs.
 „Nera“ în Bozoviciu.
 23 Martie a. c. „Silvania“ în Șimleu.
 26 Martie a. c. „Albina“ în Sibiu.
 „Zlăgheana“ în Zlagna.
 „Vlădeasa“ în B.-Huedin.
 27 Martie a. c. „Cassa de păstr. în Mercurea“.
 29 Martie a. c. „Auraria“ în Abrud.

Dividenda Băncilor noastre pe anul 1903.

	Dividenda de cupon		Scadența
	%	K f	
„Arieșiana“	7	7—	15 Maiu 1904.
„Asociațiunea“ Ghiroc.	6	480	7 Februarie „
„Bihoreana“	6	12—	20 „
„Bistrițiana“	10	20—	10 Martie „
„Bocșana“	6	6—	7 „
„Cassa de păstr.“ Sasca-m.	8	8—	17 Februarie „
„Chiorana“	6	6—	12 Martie „
„Cordiana“	9	9—	28 Februarie „
„Corvineana“	10	10—	6 Martie „
„Cugiereana“		8—	16 Maiu „
„Defunata“	8	4—	1 Martie „
„Doina“	10	10—	18 Februarie „
„Dunăreana“	7	7—	3 Martie „
„Economia“ Cohalm	5	—	28 Februarie „
„Făgetana“	10	20—	1 Maiu „
„Grănițerul“	9	9—	13 Februarie „
„Hațiegana“	8	8—	27 „
„Hondoleana“	9	2-70	1 Aprilie „
„Lipovana“	9	18—	18 Februarie „
„Luceafărul“	7	7—	3 Martie „
„Lugoșana“	8	16—	20 Februarie „
„Mielul“	10	10—	6 Martie „
„Monoreana“	7	3-50	28 Februarie „
„Nădlăcana“	6	6—	7 Martie „
„Olteana“	8	8—	25 Februarie „
„Oraviciana“	8	8—	10 Martie „
„Parsimonia“	8	8—	10 „
„Patria“	14	28—	2 Martie „
„Plugariul“	9	9—	10 Februarie „
„Poporul“	6	6—	7 Martie „
„Porumbăceana“	7	7—	6 „
„Racoțana“	8	8—	27 „
„Reuniunea Ilva-mare“	10	4—	1 Martie „
„Riureana“	8	8—	15 Maiu „
„Sătămăreana“	5	10—	20 Februarie „

„Schinteia“	10	5—	1 Iulie 1904.
„Sălăgiana“	6	6—	5 Martie „
„Sentinela“	8	8—	18 Februarie „
„Someșana“	8	16—	1 Martie „
„Speranța“	10	5—	1 „
„Steaua“	7	7—	28 Februarie „
„Timișiana“	5	10—	2 Martie „
„Zărăndeana“	10	10—	14 Februarie „

—n

Cassa de păstrare „Hermannstädter all-gemeine Sparcassa“ și-a ținut adunarea generală în 8 crt. Raportul direcțiunii constată că în întreg anul 1903 a domnit abundența de numărare, și că rolul cerealelor ungare în export l'au luat acum scrisurile fonciare devenind ele un articol foarte căutat; ceea-ce a produs de o parte o stabilitate în abundența numărării, dar și o creștere îngrijitoare a îndatoririi pământului ungar față de străinătate.

Din cauza estinătății banilor institutul a sistat emisiunea de scrisuri fonciare cu $4\frac{1}{2}\%$, și a început o emisiune cu 4% din cari până la finea anului a pus în circulațiune K 1·3 milioane. Pentru a face front concurenței, a introdus o categorie de împrumuturi hipotecare amortibile în 50 de ani cu $4\frac{3}{4}\%$ procentele dela K 30,000 în sus și cu 5% dela K 20,000 în sus. Ramii principali de operațiune se prezintă astfel:

a) Capitalul de afaceri.

Depunerile spre fructificare au crescut în 1903 cu K 760,000 la suma de K 15·56 milioane, din cari K 3·3 milioane cu 4% , iar restul cu $4\frac{1}{2}\%$.

Scrisurile fonciare au crescut cu 2 milioane K dela 37·47 milioane la 39·5 milioane K.

b) Plasarea capitalului.

Împrumuturile hipotecare în scrisuri fonciare au crescut în anul de gestiune expirat cu 2·5 milioane și se cifrau la 31 Decembrie 1903 cu K 40·84 milioane.

Celelalte împrumuturi hipotecare (comune și în rate) au rămas staționare și sunt trecute în bilanț cu K 2·95 milioane.

Bonurile în cont-curent la alte bănci s'au redus cu 1·14 milioane, dar efectele casei centrale au crescut prin cumpărări nouă cu K 1·58 milioane, dela K 4·98 milioane la K 6·56 milioane.

Escomptul de cambii, împrumuturile pe lombard și creditele fixe arată puțină diferență față de anul trecut, probabil din cauza manipulațiunii greoaie, deși d. e. Cassa de păstrare acordă împrumuturi pe efecte cu $4\cdot2\%$.

c) Fonduri proprii.

Fondul general de rezervă a ajuns la finea anului 1903 la K 1·87 milioane, crescând cu K 162,000.

Fondul de pensuni al funcționarilor a crescut cu K 30,000 la K 249,000.

Fondul de garanție al scrisurilor fonciare reprezenta la 31 Decembrie 1903 după curs 3·08 milioane K.

Profitul curat este de K 215,786 adevărat cu aproape K 40,000 mai mare decât al anului 1902.

Propunerea direcțiunii cu privire la distribuirea profitului curat, primită cu unanimitate, este următoarea: Fondului de rezervă K 107,800— restul pentru scopuri culturale și anume:

Presbiterului evanghelic din Sibiu:
 pentru gimnasiu și școala reală „ 10,000—
 pentru școala poporală de băeți „ 10,000—
 școlii elementare de băeți pentru amornisarea datoriei „ 7,154·12
 fondului gimnasial pentru zidit „ 4,042·88
 Institut. de bolnavi (Krankenpflegeanstalt) „ 4,000—
 la două grădini froebeliane „ 2,000—

Orfelinatului pentru adăpostirea de copii	K 3,600.—
Școlai de fete	12,000.—
Pentru o biserică și școală în suburbiul inferior	3,000.—
Fondului bisericesc dotațiune extraordinară	3,700.—
Seminariului evanghelic	11,000.—
Secțiunea Sibiu a reuniunii Carpatine pentru locul de cură „Păltiniș”	3,000.—
Pentru diverse alte instituțiuni culturale și filantropice	34,466.—
	<u>K 215,786.—</u>

iar' membrilor-acționari li-se plătesc ca și deponenților $4\frac{1}{2}\%$ interese dela părțile lor, adecă în total K 450.—.

Acestei adunări s'a prezentat de cătră direcțiune și un proiect pentru schimbarea sistemisării posturilor de funcționari la Cassa de păstrare, — sistemisare introdusă încă în 1889, — care privesc urcarea salariilor pentru funcționarii de mijloc și subalterni, apoi dispozițiuni nouă pentru adaosele cuincuenale, pentru regularea banilor de quartir, pentru urcarea pensiunilor la văduve și orfani, introducerea „cuartalului pentru cas de moarte” și în fine pensionarea servitorilor și îngrijirea de văduvele și orfanii lor precum și urcarea adaoselor de scumpețe. Adunarea generală considerând ponderositatea motivelor aduse, primî neschimbat toate propunerile direcțiunii, intru-cât privesc cercul ei de activitate.

LITERATURĂ.

„*Das Bankgeschäft und seine Technik*“ de Friedrich Leitner, profesor la școala comercială și asistent la academia de științe sociale și comerciale în Frankfurt l. M., — este titlul unei cărți apărute în toamna anului trecut și menită — precum ne spune autorul în prefață — „a introduce în afacerile de bancă pe aceia, cari au altă ocupațiune, dar doresc a fi orientați în tehnica de bancă”.

Capitolele principale din cartea amintită sunt următoarele: Impărțirea afacerilor de bancă; — Afacerile de cambii; — Afacerile de devise; — Afacerile de valori (monete); — Efecte și afacerile de efecte; — Afacerile de cupoane; — Afacerile de deposite; — Afacerile de incasso; — Afacerile de împrumut; — Afacerile de lombard; — Afacerile ipototecare și de scrisuri fonciare; — Afacerile de cont-curent; — Afacerile de comisiune; — Afacerile de speculațiune.

Voiu încerca a face o scurtă spicuire din cuprinsul bogat al acestei cărți și anume voiu căuta să arăt atât chestiunile cu cari se ocupă cât și modul în care le tractează:

Sub bancă — fără considerare la forma întreprinderii — se înțelege o *întreprindere economică, care are de scop mijlocirea afacerilor de credit și de plată (bani)*. Băncile *mijlocesc credit*, usând și inसे — prin afacerile lor pasive ca debitori — de credit, și acordând altora credit ca creditori; băncile sunt inima organismului economic, cătră care gravitează capitalurile, ca din ele să se reverse acolo, unde se simte lipsa lor.

Băncile mijlocesc comerțul de bani, prin plăți interlocale și internaționale cu ajutorul cecului, girului și clearingului, prin cumpărare și vânzare de bani străini și prin emiterea de acreditive; ele furnisează capitaluri pentru întreprinderi mari și mijlocesc cumpărarea și vânzarea de mijloace de plată și hârtii de valoare.

Afacerile de bancă se impart în:

- a) *Afaceri cu bani gatu, per cassa*, numite în comerțul cu mărfuri *afaceri locale*, ele se încheiă și se indeplinesc în acelaș timp. Tot ca afaceri per cassa se consideră și afacerile de bursă, „*per mâne*”, cari se execută în prima și de bursă după ziua încheierii.
- b) *Afaceri de credit* sunt de două feluri: *active*, la cari băncile sunt creditoare (împrumuturi de lombard, ipototecare, discount etc.) și *passive*, la cari băncile sunt debitoare (deposite, emisiune de bilete și obligațiuni).
- c) *Afaceri de comisiune*, adecă acelea, cari se indeplinesc din ordinul și pentru socoteala altuia; ele produc un venit sigur, dacă bancherul se feresce a lua vr'un angajament fără acoperire dela comitent.
- d) *Afaceri de speculațiune* sunt afaceri de bursă în efecte, devise și monete, încheiate pe socoteală proprie, cu scop de a profita de diferențele de preț locale sau temporale ale numitelor valori.
- e) *Afaceri de fondări* cuprind întemeierea de întreprinderi industriale, institute comerciale și bănci, transformarea de întreprinderi existente în societăți pe acțiuni, contopirea (fusionarea) a două întreprinderi într'una, ajutorarea financiară (sanarea) a întreprinderilor industriale, participarea ca comanditist la alte întreprinderi. Acest gen de afaceri, cerend capitaluri foarte mari, este restrins la băncile mari.
- f) *Afaceri de emisiune* constau în preluarea de efecte nouă din partea unor sau mai multor bănci (sindicat) pentru a le plasa în partii mai mici fie prin subscripțiune, fie prin vânzare la bursă, sau în fine prin bancheri din provincie.

Devise se numesc cambiile emise în valută străină, de plată în străinătate. Datorii și pretensiuni între noi și străinătate, provenite din import sau export de mărfuri, din împrumuturi de stat, din operațiuni financiare ale institutelor mari sau din afaceri de bursă, se egaleză de regulă prin devise. Afacerile de devise consistă din cumpărarea sau vânzarea de cambii asupra anumitor piețe din străinătate.

Afaceri de valori cuprind cumpărarea și vânzarea de metal nobil, de monete externe de aur și argint, și de bani de hârtie (bilete) din străinătate pentru socoteală proprie sau străină. Tot aci aparține și schimbarea de bani.

Hârțiile de valoare (efectele) sunt documente de bani, cari în comerț formează obiecte de afaceri de drept și au un preț de bursă sau de târg. Ele documentează o pretensiune a posesorului față de emitent și-i garantează interese fixe, sau o parte de câștig variabilă, sau participarea la o sortare. Deci hârțiile de valoare se impart în: obligațiuni, acțiuni și losuri.

Obligațiunile oferă interese fixe și regulate, sună asupra unei sume (valoare nominală) hotărîte, care servește de basă la calcularea intereselor; iar' capitalul nominal este amortibil după un timp anumit, sau poate fi neamortibil. Denunțarea capitalului este exchisă dela început pentru creditor, deci el n'are drept a pretinde replătirea. Debitorul singur (statul, provincia, comuna, societatea,) are dreptul să denunțe spre plată o parte sau întreg împrumutul, sau să mărească amortisarea normală, fie prin cumpărare după cursul țilei, fie prin

tragere la sorti a unui număr de obligațiuni. Dreptul de denunțare a împrumutului sau o sortare în măsură mai mare se poate eschide la emisiune pe un timp anumit.

Acțiunea este un certificat despre capitalul plătit în numărul la o societate pe acțiuni sau comandită pe acțiuni, al cărei proprietar participă ca comproprietar al întreprinderii la câștig sau pierdere și în cas de dizolvare la împărțirea averii. Acțiunile sunt nominative sau la purtător. Se pot emite și acțiuni nominative „vinculate”, la cari transcrierea este pendentă de învoirea societății. Câștigul de împărțit între acționari se numește *dividendă* și se ridică cu un certificat numit *cupon de dividendă*. Acest certificat cuprinde promisiunea, că se va rescumpăra cu acea sumă, pe care o va fixa adunarea generală ca câștig de împărțit pe anul respectiv.

Acțiunile pot fi deplin plătite și parțial plătite. Pentru vârsăminte parțiale se dau certificate interinale, cari se schimbă apoi cu acțiuni.

Losuri sunt hârtiile de valoare ale unui împrumut de amortizat într'un timp anumit prin trageri la sorti cu câștiguri, după un plan determinat. Suma de plată, care consistă din valoarea nominală și câștig, se numește *premiu*. Deosebim losuri cari aduc interese, și losuri fără interese. Împrumuturi pe losuri face statul sau corporațiuni publice și societăți pe acțiuni.

Pentru ușurarea sortărilor losurile se impart de regulă în serii și fie-care serie cuprinde un număr egal de numeri.

Sub **lombard** înțelegem un împrumut în bani pe lângă asigurarea pretenziunii prin amanetare de obiecte mobile. Împrumutatul rămâne proprietarul obiectului amanetat. Capabilitatea de plată a debitorului numai atunci se ia în considerare, când amanetul nu acopere întreagă pretenziunea creditorului. Ca amanet pot servi numai obiecte ușor de vândut, și mobile precum metale nobile (aur și argint în monete și bare); bijuterii, hârtii de valoare, mărfuri comerciale și cambii de bancă indigene și externe.

Băncile amanetează numai anumite obiecte cu o parte a valorii lor de curs sau de târg (50-90% după bonitate și siguranță). Împrumutul de lombard este avantajos numai pentru o procurare urgentă de bani și pentru durată scurtă, pentru a nu vinde bunurile amanetate cu pierdere; dar un împrumut de lombard pe timp mai îndelungat nu este rentabil, căci este prea scump. —

De astă-dată mă opresc aci, constatând că această carte este scrisă cu multă pricepere, și-mi rezerv a reveni mai pe larg asupra altor operațiuni neatinse până aci, — în credință că această spicuire va stârni interes pentru cunoașterea operațiunilor de bancă cel puțin la aceia, cari s'au dedicat acestei cariere. —n.

SUMAR.

Societățile cooperative. — La alegerea de director la „Furnica”. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: O voce maghiară asupra băncilor noastre. — *Societăți financiare și comerciale*: „Boșana”, „Cassa de păstr. în Mercurea”, „Concordia”, „Doina”, „Economul”, „Mielul”, „Monoreana”, „Olteana”. „Racoșana”, „Steaua”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zlăgneana”. Cassa de păstrare „Hermanstädter Allgemeine Sparcassa”. — *Literatură*: „Das Bankgeschäft und seine Technik”.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 9 Martie 1904.

		V A L O R I		Viena	Bpesta
				vinde	vinde
		Datoria publică comună.		v cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare			99-75	100-50
4	” ” arg. Ian., Iulie. 16% ”			99-65	100-50
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% ”			—	190—
5	” ” ” 1860 à fl. 500— ” 20% ”			151-60	152-50
5	” ” ” 1860 à fl. 100— ” 20% ”			182-75	183-50
—	” ” ” 1864 à fl. 100— ” 20% ”			261—	261—
		Datoria publică austriacă.			
4	Renta austr. aur., scut. de dare			118-80	118-50
4	” ” Cor.			99-60	99-50
3 1/2	” ” de invest.			91-65	—
		Datoria publică ungară.			
4	Renta ung. aur., scut. de dare			117-75	117-50
4	” ” Cor.			97-15	97-30
3 1/2	” ” ”			88-85	89-25
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. ” ” ”			209—	208—
4	p. regul. Tisei sc. de dare			164-50	165—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.			102-50	101-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier			82-50	82—
4	Oblig. rurale croato-slavone			—	99-50
4	” ” ungare			99—	99-25
		Alte datorii publice.			
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.			280—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega			97-20	99—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena			105—	—
2	” ” sârbesci à 100 fr.			91—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.			121-75	—
—	Impr. bulgar 1889			103—	100—
		Scrisuri fonciare și a. a.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.			100-65	—
3	” ” ” cu premii, 1880			303—	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani			101-35	101-20
4	” ” ” 50 ani			—	101-30
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta			101-10	101-25
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.			106-35	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani			100-25	101—
4	” ” ” I Casse de păstr. patriot., Pesta			98-50	98-50
4	Inst. de credit fonciar ungar			98-45	99-30
3 1/2	” ” ” ”			98-65	99-40
4 1/2	Banca ipototecară ungară			100-90	101-25
4	” ” ” ”			101—	99—
4	” ” ” ” cu premii			268—	135—
3 0/10	Banca hip. ung. cu premii			—	111—
5	Albina, Sibiiu			—	102-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.			—	102-75
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.			—	102-25
		Losuri.			
	Basilica, à fl. 5—			22-40	23—
	Credit, à fl. 100—			470—	465—
	Clary, à fl. 40— v. c.			173—	—
	Buda, à fl. 40—			168—	167—
	Pálffy, à fl. 40—			170—	174—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—			54—	55—
	” ” ungară, à fl. 5—			25-75	30—
	Rudolf, à fl. 10—			72-50	—
	Salm, à fl. 40— v. c.			237—	—
	Salzburg, à fl. 20—			80-50	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.			—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874			511—	—
	Triest, à fl. 50—			300—	—
	„Jó sziv”, à K. 4—			—	10-75
		Valute.			
	Galbini austr. sau ung.			11-39	11-43
	” c. reg.			11-36	11-36
	Napoleond'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)			19-10	19-12
	20 Marce germ. aur			23-58	23-58
	Ruble rusesci de hârtie per bucată			—	2-54 1/4
	Bilete germ. 100 M.			117-67	117-72
	” franc. 100 Fr.			—	95-77
	” ital. 100 Lire			95-05	95-10
	Ruble, bilete, 100			255-25	—
	Lei românesci, 100			—	95-05

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 9 Martie 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	8-15— 8-65
" " Tisa	" " " "	8-25— 8-90
" " Pesta	" " " "	8-20— 8-75
" " Alba-reg.	" " " "	8-20— 8-70
" " Bacica	" " " "	8-25— 8-65
Secară	" " " "	6-50— 6-75
Orz	" " " "	5-80— 6-10
Ovės	" " " "	5-75— 6-10
Porumb	" " " "	5-50— 5-60
Rapiță	" " " "	10-35—10-55
Untură de pore B.-Pesta	" " " "	67—
Slănină (clisă)	" " " "	57—59—

Bursa de București.

Cursul din 8 Martie 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	100
" " 1892 5%	" " "	99
" " 274 mil. 4%	" " "	86 ³ / ₄
" " 1898 4%	" " "	87
Fonciare rurale 5%	" " "	99 ¹ / ₄
" " 4%	" " "	87 ¹ / ₄
Scris. fone. urb. București 5%	" " "	88 ¹ / ₂
" " Iași	" " "	84 ¹ / ₂

129 sz. 1904/vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszebeni kir. járásbíróóság 1903 évi 3098 sz. végzése következtében Dr. Russu Octáv ügyvéd által képviselt „Albina“ takarék és hitelintézet nagyszebeni lakos javára sellenberki Schropp János ellen 172 K 45 f s jár. erejéig 1903 évi Junius hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 760 K — f-re becsült következő ingóságok, u. m.: négy ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyszebeni kir. járásbíróóság 1904-ik évi v. 269/4 számú végzése folytán 125 K 73 f tőkekövetelés, ennek 1904 évi február hó 18 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 5 kor. bírójálg már megállapított költségek erejéig is Sellemberken alperes lakásán leendő megtartására 1904 évi márczius hó 23-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyszebenben, 1904 évi márczius hó 8-án.

Nr. 39. (1—1)

Decian György, kir. bir. végrehajtó.

„VICTORIA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.
Cassa în număr		65,855-88	Capital social 300 act. à K 200	600,000—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci		15,088-92	Fond de rezervă	368,266-55
Cambii		5,038,789-46	Fond de pensiuni	67,356-51
Imprumuturi ipotecare		833,028—	Depuneri spre fructificare	4,580,861-83
Avansuri pe efecte		55,461—	Deposite de cassă	17,092-91
Efecte publice	108,900—		Reescompt	579,369—
Acțiuni dela diverse bănci	40,360—	149,260—	Dividendă neridicată	1,088—
Credite de cont-curent		33,669-17	Diverse conturi creditoare	9,377-10
Casa institutului și alte realități		204,482-39	Contribuție nesolvită după interesele depunerilor pe al II-lea semestru	9,874-05
Mobiliar după amortisare	7,649-48	6,884-54	Interese transitoare anticipate	71,132-60
Diverse conturi debitoare		2,627-30	Profit transpus	6,848-63
Interese transitoare restante		9,454-50	Profit net	103,333-93
		6,414,601-11		110,182-56
				6,414,601-11
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.	(Coroane)	CREDIT.
Interese pentru depuneri spre fructificare		198,875-75	Interese dela cambii	347,736-32
Interese pentru reescompt		27,895-05	" " imprumuturi ipotecare	56,999-94
Contribuție directă	20,923-49		" " avansuri pe efecte	4,949-70
10% dare după interesele depunerilor	10,888-29	40,811-78	" " cont-curent	3,215-30
Spese: imprimate, registre, luminat, încălțit ș. a.		12,625-41	" " efectele proprii	2,563-80
Porto		6,251-59	Chirie și alte arēnți	415,465-06
Competință de timbru		474-56	Provisiuni și alte venit.	9,127-36
Salare		36,370-65	Profit transpus	13,016-20
Bani de cvartir		7,604-96		6,848-63
Chirie		2,600—		
Amortisare din mobiliar		764-94		
Profit transpus	6,848-63			
Profit net	103,333-93	110,182-56		
Arad, la 31 Decembre 1903.		444,457-25		444,457-25

Oncu m. p., dir. executiv.

Raicu m. p., secretar.

Direcțiunea:

Mihail Velicium m. p., pres.

R. Ciorogariu m. p., v.-pres.

V. Mangra m. p.

Dr. Nicolau Ciacian m. p.

Petru Truția m. p.

Traian Vățian m. p.

Dr. Aurel Demian m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Arad, 2 Martie 1904.

Nr. 35. [1—1]

Comitetul de supraveghiere:

George Feier m. p., pres.

Georgiu Popovicium m. p., v.-pres.

Paul Milovan m. p.

Nic. Marcu m. p.

Dr. Sever Ispravnic m. p.

Pesti Hazai első takarékpénztár-egyesület.

Hirdetmény.

A Pesti Hazai első takarékpénztár-egyesület részvényeseinek 1904. februárius 2-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy az egyesület részvénytőkéje 2500 drb. új részvény kibocsátása által 10.000,000 K-ról 15.000,000 K-ra fölemeltessék és ezen 2500 darab új részvényre a régi részvények birtokosainak elővételi jogot biztosított a következő feltételek alatt:

1. Minden 2 régi részvény alapján 3000 K befizetése mellett egy egész új részvény és

2. Minden 1 régi részvény alapján 1500 K befizetése mellett egy fél új részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegy vehető át.

Az elővételi jog f. évi márczius 1-től f. é. október 1-éig akképen gyakorolható, hogy ezen határidőn belül az átvételi jog alapját képező régi részvények az egyesület főpénztáránál (IV., Egyetem-útca 2. vagy Reáltanoda-útca 1-3 sz.) szelvényív nélkül lebélyegzés végett bemutatandók.

A megfelelő befizetések az egyesület főpénztáránál szintén f. évi márczius 1-től f. é. október 1-éig, akár egyszerre, akár tetszés szerinti részletekben, minden esetben az 1904 januárius 1-től a befizetés napjáig járó 5%-os kamattal együtt eszközlendők.

Azok a részvények, illetve fél részvényekről szóló ideiglenes jogosultsági jegyek, a melyekre a fent kitűzött határidőn belül vagy az elővételi jog nem gyakoroltatott, vagy a kibocsátási ár a kikötött kamatokkal együtt teljesen be nem fizettetett, a kitűzött határidő elteltevel az egyesület által szabad kézből eladatnak és az azokért a tőzsdeileg igazolt értékesítés alapján befolyt összeg a befizetési ár, illetve a befizetési ár be nem fizetett részének és kikötött kamatainak levonása után az illető részvény-birtokosok javára bírói letétbe helyeztetik.

Az új részvények és a fél részvényekről szóló ideiglenes jogosultsági jegyek az 1904-ik évi üzleti eredményben megfelelően részesednek.

A fél új részvényekről szóló jogosultsági jegyek 1906 februárius 28-ig egyesítendőek és a mennyiben az egyesítés ezen határnapi meg nem történtek, 1906. márczius 1-én az egyesítés végett be nem nyújtott jogosultsági jegyek érvénytelenekké válnak és birtokosaik javára azon összeg, mely ezen jogosultsági jegyek számának megfelelően kiállított egész részvények tőzsdeileg igazolt értékesítéséből befolyt, bírói letétbe helyeztetik.

Az új részvények a jogosítottak által kívánt tetszésszerint névre állíthatnak ki minden díj vagy illeték fizetése nélkül.

Budapest, 1904. februárius 19 én.

Nr. 38. [1-1]

Az igazgatóság.

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA“ societate pe acții.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		18,517-84		Capital social 640 acții à K 100	64,000—
Depuneri proprii	51,437-50			Fondul de rezervă	21,325-59
Dep. fond. de rezervă	21,325-59			Fond. epitr. bis. gr. or. din Mercurea	3,870-41
Dep. fond. epitr. bis. gr. or. din Mercurea	3,870-41	76,633-50		Depuneri spre fructificare	367,849-34
Cambii de bancă	75,119—			Dividende neridicate	77—
Credite camb. cu acop. hipot.	13,500—			Diverse conturi creditoare	1,896-82
Imprumuturi pe hipotecă	59,236—			Interese anticipate pro 1904	4,497-15
Imprumuturi pe oblig. cu caventi	219,040-10	366,895-10		Profit curat	9,820-65
Realități		1,800-99			
Diverse conturi debitoare		3,303-34			
Mobilier	973-38				
după amortisare de 10%	97-34	876-04			
Interese restante		5,310-15			
		473,336-96			473,336-96

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese pentru depuneri spre fruct.	16,939-80			Interese dela cambii de bancă și dela cambii cu acop. hipot.	5,025-72
Interese pentru fondul de rezervă și fond. epitr. bis. gr. or. din Mercurea	1,438-85	18,378-65		Interese dela împrum. pe hipot.	2,908-51
Salare	3,443—			Interese dela împrum. pe oblig. cu cav.	18,423-63
Marce de presentă	1,165—	4,608—		Interese dela depuneri proprii	3,018—
Porto postal	167-56			Provisiuni, taxe de întabulare și improces.	5,012-81
Chirie	315—			Taxe de provocări și competențe de scris	4,421-05
Spese	1,155-79	1,638-35			9,433-86
Contribuțiune directă	2,326-60				
de 10% după int. de dep.	1,837-87				
Competință de timbru	102-26	4,266-73			
Amortisare din mobilier		97-34			
Profit curat		9,820-65			
		38,809-72			38,809-72

Mercurea, la 31 Decembre 1903.

Dumitru Vulcu m. p., conducător-cassar.

Elie N. Petruțiu m. p., contabil.

Diracțiunea:

I. Droc m. p., presid.

D. Comșa m. p., vice-presid.

I. Floașiu m. p.

Ioan Popescu p. m.

Danil Stroia m. p.,

George Muntean m. p.

A. Măcelar m. p.

Nicolae Albu m. p.

Revisor expert al delegațiunei băncilor române asociate: Ioan Vătășan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile presente și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare ale societăței ținute în bună regulă, le-am găsit în consonanță cu aceleași și exacte.

Mercurea, la 7 Martie 1904.

Nr. 37. [1-1]

Comitetul de supraveghiare:

Vasile Aldea m. p., presid.

V. P. Dobrescu m. p., secret.

Ilie Măcelariu m. p.

Moise Oprîșiu m. p.

Adam Micu m. p.

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai „Cassei de păstrare din Mercurea“, societate pe acții, se convoacă prin aceasta la **a VI-a adunare generală ordinară**, conform §-lui 16 din statutele societății, pe **Duminecă în 27 Martie st. n. 1904**, la 2 oare p. m. în localul societății din Mercurea cu următorul

PROGRAM :

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul general al Direcțiunii pentru anul 1903.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Decisiune asupra conturilor anuale.
5. Decisiune asupra împărțirii profitului curat.
6. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii Direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
7. Propunerea direcțiunii pentru înmulțirea capitalului social.
8. Propunerea direcțiunii pentru întrebuintarea intereselor fondului de rezervă.
9. Alegerea comitetului de suprav. pe un period de 1 an.

În lipsa acționarilor receruți la adunarea generală din 27 Martie conform §-lui 20 din statutele societății, adunarea generală se va ține în 3 Aprilie st. n. 1904 cu același program, la timpul și în localul deja indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poftiți conform §-lui 17 din statute, de a-și depune înainte de adunare acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari ii reprezintă, precum și documentele de plenipotență, la cassa societății.

Mercurea, la 7 Martie 1904.

Direcțiunea.

„ZLĂGNEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Zlagna.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Zlăgneana“, societate pe acții, se convoacă prin aceasta la

a VI-a adunare generală ordinară, conform §. 16 din statutele societății, pe **Sâmbătă în 26 Martie st. n. 1904** la oarele 10 a. m. eventual la **2 Aprilie st. n. 1904** în localul școlii rom. gr.-or. din Zlagna cu următorul

PROGRAM :

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Impărțirea profitului curat.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1904 pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea a doi membri în direcțiune conf. §. 32.
5. Eventuale propuneri în sensul statutelor.

Acei domni acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală sunt poftiți conform §. 52 din statute, a-și depune înainte de adunare acțiunile scrise pe numele lor respective pe numele acelora, pe cari ii reprezintă, precum și documentele de plenipotență, la cassa societății în Zlagna, la „Albina“ în Sibiiu, la „Victoria“ în Arad, la „Făgețana“ în Făget, la „Auraria“ în Abrud, la „Detunata“ în Bucium și la „Buciumana“ în Bucium-Poeni.

Zlagna, 4 Martie 1904.

Direcțiunea.

„ZLAGNEANA“ instituit de credit și economii, societate pe acții în Zlagna.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa		848-18		Capital social	50,000-—
Escompt		197,177-—		Depuneri	69,014-69
Imprumuturi ipotecare		2,434-—		Reescompt	69,863-—
Imprumuturi pe obligațiuni		1,180-—		Fond de rezervă	5,147-64
Mobiliar	394-65			Tantieme neridicate	95-55
după amortisare de 10%	39-65	355-—		Dividendă neridicată	423-50
Diversi debitori		1,191-16		Interese transitoare	5,737-84
„Albina“ cont-curent		1,480-—		Scop de binefacere	158-14
Interese de reescompt anticipative		1,088-70		Profit curat	5,313-68
		205,754-04			205,754-04
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese de depuneri		3,788-97		Interese de escompt	9,182-64
Chirie		400-—		„ „ imprumuturi ipotecare	115-22
Salare		2,479-64		„ „ imprumuturi pe obligațiuni	109-29
Contribuție		940-—		Provisiuni	3,181-45
Dare după interesele depunerilor		378-97		Competință de scris	2,304-52
Marce de prezență		688-60			
Porto poștal		72-79			
Competință de timbru		19-32			
Spese		590-70			
10% amortisare din mobiliar		39-65			
4% interese fondului de rezervă		180-80			
Profit curat		5,313-68			
		14,893-12			14,893-12

Zlagna, la 31 Decembre 1903.

Emanuel Beșa m. p., dir. exec.

Stefan Păsculeț m. p., cassar.

Iosif Goia m. p., contabil.

Membrii în direcțiune:

Petru Popoviciu m. p., v.-pres.

N. Cristea m. p.

I. Magda m. p.

P. Presecan m. p.

Ș. Corpade m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Membrii comitetului de supraveghiere:

I. Lucăcel m. p.

P. Onea m. p.

V. Damian m. p.

D. Costea m. p.

P. Hancheșiu m. p.

Nr. 36. [1—1]